

МОЛОДІЙ КОЛОС

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ
ІМ. П. П. ШУБЕРТОВСЬКОГО

Рік видання V

№ 93 (1105).

ВІВТОРОК

5 СЕРПНЯ

1969 р.

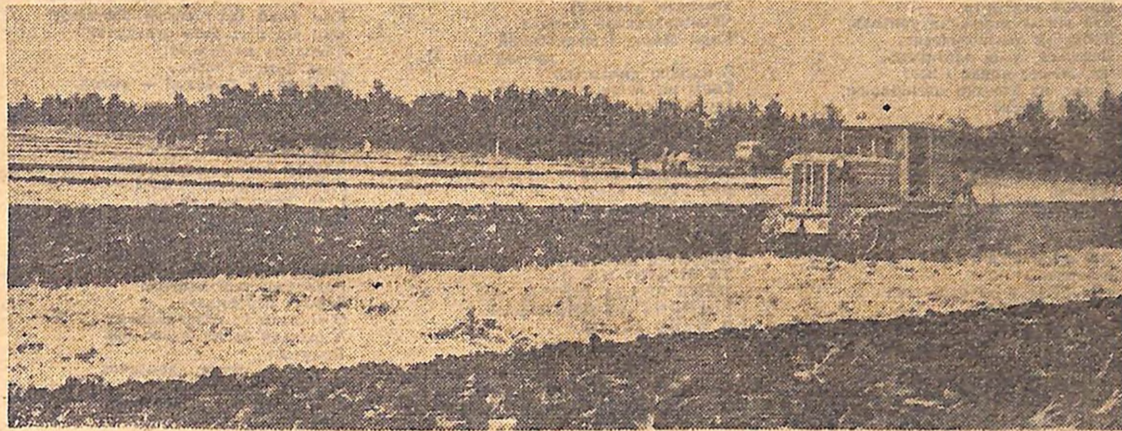
Ціна 2 коп.

БРАТЕРСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ І ПІДТРИМКА

КНІВ. В яскраву демонстрацію нерушимої дружби і братерської підтримки героїчного в'єтнамського народу вилетіли Дні В'єтнаму на Україні. В містах і селах республіки пройшли урочисті збори, мітинги і вечори солідарності, відбулися фестивалі радянських і в'єтнамських пісень. В'єтнаму присвячувалися художні, фото-і книжкові виставки. В дні В'єтнаму взяли участь делегати Центрального правління Товариства в'єтнамсько-радянської дружби і Народних збройних сил визволення Республіки Південний В'єтнам.

ЛЯГЛА БОРОЗНА...

Конкурс майбутніх механізаторів

«Метою проведення конкурсу є підвищення інтересу учнів до техніки і спеціальності, яка вивчається, ознайомлення їх з передовими методами і прийомами праці, виявлення кращих індивідуальних і колективних учасників конкурсу професійно-технічних училищ, пропагування системи професійно-технічної освіти, популяризація механізаторської професії сільського господарства серед молоді.

Конкурс є одним із ефективних видів контролю учбової роботи училища».

(З Положення про конкурс учнів сільських професійно-технічних училищ на кращого учня по професії механізатора, затверджене Державним Комітетом Ради Міністрів СРСР по профтехосвіті).

гання змогли показати найвищий клас.

Лягають борозни, оксамитом відсвічує масна земля. Судді — викладачі профтехучилища Федір Омелянович Бронза, Василь Миколайович Шаповалов, Віктор Васильович Бутенко, Володимир Васильович Юрченко «прострілюють» борозни.. Все гаразд. Трактори, тримають лінію, відвал іде першого класу.

Подробиці не треба, та вони й не потрібні. Кожен хлопець у комбінезоні з емблемою училища на лівій руці нагадував пілота, що, виконавши важке зав-

дання, виходить з кабіни.

Я бачив красиву працю Валерія Колоса, Віктора Мегеря, Валентина Оргіяна, їх товаришів. Усі вони витирали піт з чола, бігли пити крижану воду, якої майстри дозволяли, як спортсменам, по ковтку.

Сонце котилося на захід, юні механізатори закінчували змагання. Було роботи суддям, але судили щиро. Командну першість взяли молоді оніківці. Перше місце і перехідний приз обкому комсомолу завоював учень Онківського профтехучилища № 7 Валерій

Колос. Друге — Віктор Мегеря з Новгородки, третє — Василь Манченко з Гайворонського СПТУ № 5.

Учасники конкурсу були нагороджені грамотами обкому ЛКСМУ, Новгородківського райкому комсомолу, грамотами обласного управління профтехосвіти, подарунками.

В. ШАРІЙ,
спецкор «Молодого комунара».

На фото внизу: переможці конкурсу — учні Онківського профтехучилища. В центрі — Валерій КОЛОС.

Фото М. ВАРІВДИ.

ВІСТІ З ОЛЕКСАНДРІЙ

РЕКОРДНІ МЕТРИ

Високими темпами веде проходку гірничих виробок бригада Миколи Кузьменка шахтобудівельного управління № 4 тресту «Кіровоградвуглебуд» на Світлопільській шахті. Ця бригада у липні пройшла 100 метрів виробок, на шість днів раніше виконавши місячне завдання. Свої виробничі успіхи гірники присвячують ленінському ювілею.

І в серпні бригада М. Кузьменка не знижує своїх темпів. Особливо відзначається ланка Миколи Набойничова, яка щодня проходить три метри виробок — в півтора рази більше норми.

В ДАЛЕКУ ДОРОГУ

Щодня з під'їзних колій заводу підйомно-транспортного обладнання відправляються залізничні вагони та платформи, навантажені електромостовими кранами.

Кілька днів тому завод відправив в десятитонних і 15 п'ятнадцятитонних кранів, сім кранбалок і 60 комплектів водоналивних котків. Цю продукцію отримують трудівники Азербайджану, Дагестану, Казахстану і Грузії.

Ці виробні молоді кранобудівничі відправили раніше строку.

ЗВЕРХПЛАНУ... ГУДЗИКИ

На п'ятнадцять днів раніше закінчив семимісячний изди колектив гудзикової фабрики. За цей час одержано надпланової продукції більш як на 20 тисяч карбованців.

Перед змаганням ведуть Марія Жук, Володимир Павленко, Андрій Мироненко, Валентина Осокіна, Василь Юрченко. Вони змінили завдання виконують на 115-120 процентів.

В. КОЛЕСНИКОВ.

НЕ ОДНУ БОРОЗНУ проклали вже юні механізатори Валерій Колос з Онківського сільського профтехучилища № 7, Віктор Мегеря з Новгородки, Василь Манченко з Гайворонського СПТУ-5 та їх товариші, але ця була особлива: на переможця обласного конкурсу на кращого орача серед учнів профтехосвіти чекав республіканський, а можливо, і всесоюзний. Ім, трьом переможцям, доведеться захищати честь молодих кіровоградців, чі руки вміють навісити плуга, прокласти рівну борозну, виростити золотий колос.

Здавалося, нива зітхнула, віддавши людям щедрий урожай, і ось знову, омолоджуючи її, заспівали потужні «Т-74»...

П'ятнадцять юних механізаторів, учнів сільських профтехучилищ, чекали пострілу стартового пістоleta. Вони перемогли на училищних змаганнях, їх чекали з перемогою й з

обласного конкурсу, кожному хотілося виправдати сподівання товаришів. Але такий вже закон змагань: є переможці і переможені, хоч, щиро кажучи, саме в цьому конкурсі переможених не було. Були хлопці, в руках яких трактор бігав, як іграшковий, залишав пряму, як струна, борозну, малював оксамитову поверхню ниви.

Першими вийшли на старт Микола Красота з Бобринця, Валерій Колос з Онківського профтехучилища, Олексій Свинаренко з Новгородки, Василь Манченко з Гайворона. Вже перші їх рухи сказали, що на ниву вийшли спеціалісти. Впевнено розвернув машину Микола Красота, вміло начерпив плуга Валерій Колос.

Змагання тривали цілий день. Робоча бригада — учні, майстри, викладачі Новгородківського сільського професійно-технічного училища — зробили все, щоб машина, як кажуть, заводилася з півоберта, щоб учасники зма-

ПЕРШЕ оригінальне енциклопедичне видання, в якому буде всебічно висвітлено історію України від давніших часів до наших днів, готує видавництво української радянської енциклопедії. В чотирьох томах «Радянської енциклопедії історії України», перший з яких побачить світ уже цього року, буде показано багатотомний шлях українського народу, історію суспільної думки на Україні, боротьбу трудящих

Енциклопедія історії України

за соціальне й національне визволення, розвиток народного господарства, науки й культури, археологічні й історичні пам'ятки на території республіки тощо. Більше половини матеріалів присвячується радянській долі, величезним соціальним перетворенням на оновленій землі.

Тут також буде подано велику кількість біографічних довідок про видатних людей минулого й сучасності, діячів Комуністичної партії і Радянської держави, керівників революційної боротьби і революційного підпілля, військових діячів, повстанців виробничства, передовиків промисловості й сільського господарства, вчених, письменників тощо.

(РАТАУ).

ЖИНОК-69

ПОПЕРЕДУ — СИН

був Іван Демидович Крайній. З останнім змагався син — Іван Іванович Крайній. День, другий. А потім: — Син обігнав батька.

Збиральні агрегати працюють злагоджено. Це в певній мірі і заслуга наших молодих водіїв. Адже вони обслуговують комбайни чітко, за графіком. Теж пауз у косовиці, обмолоті валків немає.

І на току теж порядок. Там працює кілька комсомольсько-молодіжних ланок. Наприклад, ланка Галини Куценко за день виконала дві зміни норми. Дівчата очистили 1225 центнерів зерна. Другі Галини Куценко змагаються з бригадою школярів (секретар комсомольської організації школи Віра Шитиніна), яка теж готує насіння для майбутнього врожаю.

В. СЕМЕНОВА,
секретар комсомольської організації колгоспу імені Леніна.
с. Протопопівка Олександрійського району.

Кому сказати добре слово?

— То ви в Лозувате, зні- чить? — шофер закриває дверця кабіни, тільки впливає- ться на дорогу. Там справа не пройде — автомашин біля хлібприміального пункту стає все більше і більше. — Буде краще, аніж на автобусі. При- мо в поле поїду.

Іван Микитович починає роз- повідати про інших водіїв кол- госпу. Згадав і про Олек- сандра Маніту, сина Героя Радянського Союзу Архипа Маніти.

— Сашко теж шофер. А ще — заступником секретаря комсо- мольської організації колгоспу тенор він. І сільських спорт- сменів очолює...

У поле в одразу не потра- пив, бо на центральній садибі колгоспу зустрів Олександра Маніту. Він біжався, як до- ставити колосиних волейбо- листів у сусіднє село — маши- ни ж всі біля комбайнів.

Не астиг я ще й поговорити з Олександром, як поруч нас з'явився Володимир Химчак. Він теж член комітету комсо- молу, відповідає за пресу. І оце прийшов до Олександра порадитись, про кого з моло-

дих хліборобів згадати в «бо- говому листку», «близькаві», чі ім'я поставити у вікні «Комсомольського прожекто- ра». В стінгазеті вирішили написати про Молодого ком- байнера Олексія Козішкурта. Він уже намолотив 2705 цент- нерів зерна. А потім — про Василя Маніту, шофера. Про нього буде добре слово в «бо- говому листку». Він щодня перевозить від збиральних агрегатів по 440 центнерів зер- на. А його товариш Віталій Ковбасюк — по 370.

Зупиняємось біля пірнини «Комсомольського прожекто- ра». Тут вишпестує кілька кар- рикатур. Критикуються молоді колгоспники, що працюють на скиртуванні соломи.

— Чим замінимо ці малю- нки? — це Володимир Химчак. — Проведемо рейд біля ком- байнів, на токах, на дорогах, що ведуть до хлібприміаль- ного пункту. От і буде про що писати...

М. ЛИТВИНЕНКО.
Колгосп імені Фрунзе
Ульянівського району.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС «МОЛОДОГО КОМУНАРА»

Володимир БАЗИЛЕВСЬКИЙ.

Іменем Вашим світимося...

(Кінохроніка з його життєпису)

Пам'яті безіменних,
покликаних Революцією

З пахучого поля, погожої динни,
Гостинної хати Іду я до Вас,
Іду щогоднини На раду.
Вітри понад нами, вітри понад Вами гасаять,
Дерева і вруна невимримо і юно
Воин Колісають.
Чманіють левади під небом сіпнучим,
І соняки квітнуть, І це — немилуче!
(а Ви ж бо розквітлі у квітні...)
Іду я до Вас, в соняхи сіпнуть від щастя,
Прощай, безтурбоття, Іду ніби спраглий до чаші.
А може, й не так, бо день тулумбасить У пружному зрості,
Іду як до моря, Іду як до батька,
Не в гості, З собою минулим сьогодні навкіи
Прошайтесь, Щодня і щоміні до Вас наближаюсь,
До Вас — наближаюсь, Дивлюся уважно у Ваші усміхнені очі,
Дан кого жили? Яким Ви були? Затамти Хочу.
Обличчя в обличчя, ЗІНЦЯ В ЗІНЦЮ
ВДИВЛЯЮСЬ, ДО ВАС — НАБЛИЖАЮСЬ!

«Пам'ятаю, як ми втрох, — Володимир Ілліч, Коняга (Л. С. Гальперін — Н. К.) і я стояли увечері на березі розбурханого Женевського озера...»
Н. К. Крупська.
На Женевському озері — Доокруж пітьма,
На Женевському озері — Хвилі в синцевім розграті,
Він похмурив, Ілліч: Чужина, як тюрма,
Він нервує, Ілліч: Хмарна дума овид Застунає,
Ох, як скругно без «Іскри». Пляханов іде на розрив,
Все логічно і просто: Замогли меншовицькі гасла...
Та неже ж це кінець? Ну, а він — відробив, відтрубив,
Та неже його Іскра В очі закордонні загасла?

Глухо мовить Коняга — «Володимир Ілліч — це тунка, Ми програли сьогодні, Нашу карту Іх козирем біто.
Все логічно і просто: Завтра зчинять такий вони крик,
Що ми змушені будемо Хоч не хоч Відступити.
І тому пропоную — зараз вихтять звідси — І все,
Оселитесь в Берліні, І к діляку партійну роботу.
Мов курай через доли несе нас по світу, несе, Остоїдло тиняться,
Позаяк є ще й інші турботи», Ех, Коняга, Коняга,
дивак чоловік,
Та порадики із тебе погані,
Вже гряде революція, Розпанахає навіпа наш вік,
І життя наше буде — Як постріл з нагана! — ВИБИРАЄ НЕ МИ — РЕВОЛЮЦІЯ СТАВИТЬ В КАРЄ,
ВСЕ ЛОГІЧНО І ПРОСТО: РОБІТНИЧИМ ЗУХВАЛИТИ СІЯГАМ,
БУТИ ТРЕТЬОМУ З'ІЗДУ! І БУТИ ГАЗЕТИ «ВПЕРЕД!»
ВІН НЕ ЗНАЄ НАПЕВНО — ЗАЧИНАТЕЛЬ, МИСЛИТЕЛЬ, ЗВІТЯЖЕЦЬ.

«Він прийшов тільки увечері на другий день, а вже ранком наступного дня разом зі своїми товаришами і Грімландом був в Стокгольмі»
Фредерік Стрём.
І ось він стоїть на пероні, Стоїть на пероні в Стокгольмі, Уважний такий, примружений, Ласкаво світить навістріч,
Лидягаєну тисне руку, Ньорману тисне руку, Карлсону тисне руку І Чільбуму тисне теж!)
В потертому капелюсі (В руці парасолька темна), В плятці своїм довгополім, В ботинках непоказних,
І Шведські соціал-демократи.

Він схожий, мабуть, на клерка З нотаріусної контори,
Чи, може, на пролетарія, Обтяженого дитьми.
В готелі на Дроттінгатау Портє білобрисий хмуриться,
Зиркаючи злідаб'я, Пробує осягнути:
Хто він — шкільний учитель, Зайшлий авантюристик,
Невдаха, а чи злочинець, Чи, може, дивак і все?
А він, на хіп-хип поснідавши, Борілкою сие куюю,
Втлумачує демократам Обор'язки і права,
Він вибачається гречно:
Йому зараз дуже ніколи — На нього чекає Росія,
Він мусить їй допомогти.
«Не бійтеся за революцію,

Вона лише починається, Кадегам і октябристам Ми скажемо завтра — зась»
Він жваво жестикулює, Він намірює за Керенського, ВІН СТІВЕРДЖУЄ ВІАДНО І РІЗКО —

СВОБОДА, БРАТЕРСТВО, ХЛІБ.
А потім в своєму номері Товаришу Стрёмю скаже, Промовить не без патетики Пророчи слова про те,
Що справжня революція — Лекоматив історії,
А машиністи в ному — Справжні більшовики,
І будуть гудки прощання, І будуть обійми душі,
І будуть сердечні проповіді І квітів — букет живий,
Стоятиме він у тамбурі І трішечки засромлено Рукую змахне востанє,
Останнє своє «прощай», А потяг — іде на північ,
А потяг — іде на північ, Долає патужно відстані,
Заметні, синіє степи, ПРОШАЙ, ЧУЖИНА, НАЗАВНЕ,
І ти прощай, ностальгіє, НА НЬОГО ЧЕКАЄ РОСІЯ,
ВІН МУСНЬ ТІЙ ПОМОГТИ!

«Зорі, які зорі сьогодні! А ви коли-небудь дивитесь на зоряне небо?»
(Зі спогадів О. М. Коллонтай).
Холонуть синіє незнайома знайоми,
У місячнім сьвітлі Лисіє паркет,
В його кабінеті У Раднаркомі На фоні вікна — Його силует,
Він дивиться в небо, В мусянжовий обшар, Високістю тиш! Наповнений весь,
Він мрійник напевно? Він мрійник запеклий!
Ви маєте радію, містер Уелсі!
Він дивиться в небо, Він дивиться часто, Тендішають очі в замріт повік,
Він хоче Вам — долі,

Він хоче Вам — щастя, Очей непримітний такий чоловік,
І сходяться нині до нього доволка З усюдів далеких, віків і країн,
Томмазо дивак 2), Чернишевський Микола, Карл Маркс і Женевський громадянин 3),
З надією дивляться Гості на нього, Ідуть навіпрошки,
Наступають з узбіч, А він усміхається Тихо, нестрого,
Звичайний такий Володимир Ілліч, Йому б відпочити сьогодні хоч трохи,
Вітрам і деревам Чаурнути навістріч, ТА МІЦНО НЬОГО ПРИВ'ЯЗАЛА ЕПОХА,
І ДИВНІТЬСЯ-ДИВНІТЬСЯ В НЕБО ІЛЛІЧ.

«Жахливо любив природу, Любив гори, ліс і заходи сонця,
Дуже цінував і любив поєднання фарб,
...Дуже любив весняні запахи...»
Н. К. Крупська.
Він міг блукати годинами Червоної динни в лісі,
Гомони наслухаючи, Шесбети, тишину,
Він міг горілиць унасти На вроні оксамит пахучий,
І слухати просто неба Пульсуючий плін бугтя,
Він міг,
О як міг вішатися, Знайшовши грибок брупатний,
Деє під загаслим ватрищем Листя, а чи трави,
Він міг не ждано спинитися Світлячки кожний знахідці — Кедровому горішку,
Спалаху полоніщу,
Він міг гасати навіпередки В селі на велосипеді,
На ковзанах промчатися, Дивуючи хлопчаків,
Він міг в городки розважатися, Ходити на полювання,
І міг він пожартувати І посумувати міг,
Він міг змагатися в шахи, І просто сидіти нерушно, Хмелючи від Бетховена,
Закам'яніти враз, Він міг засніпати голосно Душевеним такий Баритонем
Улюблену «Варшав'янку» І навіть — «Я вас люблю...»
Він міг — о, багато міг він, Чого ж він не міг — не знаю,
Панання секрету музрі Півладні були йому,
Та, мабуть, палливожінше.

Що міг він, Сліпий від захвату, Сиввати дими світаний,
Яснїть над простим зелоні! О, не дивуйтеся молоді, Деє прочитавши в спогадах,
Що міг він вивчати пильно Листочка премурару в'язь,
Він був не просто Людиною,
Він був ще й поетом, Людя,
Він був не поетом просто — Великим поетом був!
Звідси беруть початок Дум його віщі строфи,
Джерел його чисто плесо,
Всіх звершень його добро,
ІАКІМ ВІН ІДЕ ПО СВІТУ — НАЙБІЛЬШИЙ ПОЕТ ЕПОХИ,
І СВІТ ЗВІРЯЄ ПО НЬОМУ СВІН ДЕРЗНОВЕННИЙ КРОКІ

«Ленін не був добреньким, благодушним керівником, він надто добре розумів історичну важливість справи, якою керував, і свою відповідальність за її долю»
Ернст Генрі.
Він добрим не був ніколи, Ніколи не був таким, Сповита кріпцею й болем Держава була за ним,
Стояла за ним Держава Голода, жаха,
Та місно її держала Надійна його рука,
Гасали розбійні банди, Витонгували цей світ,
Щодня пурпуровим бантом Кришався їхній слід,
І терляя слова прощання Під куль смертоносний град,
І надали в світ крошталді З останнім «За владу Рад!»
А деє під гучне «розтак ваму» Ставний і грізний, як чорт,
Червоної полки Жбурляє Микола Щорс,
І мчать вони з ревом, явнєстом, — Навалний, страшний прибіт,
Ще мить — І над степом занхрється Біт,
Надсадало повзе Антанта Із ленавстю в очак,
2) Кампанелла,
3) Жан-Жак Руссо.

І знов земля — не в Атланта,
А в Леніна на плечах!
І часто (для революції!) — Не сплять пороги, не сплять...
КРИЧАЮ НА РЕЗОЛЮЦІЯХ ПРАВЕДНЕ — РОЗСТРІЛЯТЬ! НЕДЕНЕВО І НЕДОРОГО — ЖОВТНЕВА
КРУТА ЦІНА, ВІН ДОБРИМ НЕ БУВ ДЛЯ ВОРОГА — ОДЕРЖУН ЗА ВСЕ СПОВНА!

«Дуже емоціональний. Всі переживання були емоціональні. Вразливий. Реагував дуже сильно»
Н. К. Крупська.
Ким гліб його серця змріно? Ким ніжність його осягнута? Збираємо по зернітці Дла його і слова...
Розруха, в Поволжі — голод,
А він, безсонням катований,
Пише листа до Горького — «Ол, Максим, — допоможіть! Благою Вас — неодмінно Зверніться ви до Уелса,
І до Бернарда Шоу, Якщо можливо, — теж,
Нехій вони пєсприяють Збору у фонд голодних,
Голодним тоді напевно Більше перепаде».

О скільки їх незагублених, А скільки їх небережених Писульок, листів, записочок В ЦК і Політбюро:
Про дрова для літератора, Про масло для гяжко хворого, Про одяг для полоненого,
Про пільги для дітлахів, Боліли йому до відчаю Сирітство чуже і горе,
Вдовної долі скипень, Злидарстаа гіркий полни,
Запало йому у душу Тажке безголів'я

І в серці його проклячилось І мрією проросло,
Слів його смолоскини Пронизують прірву ночі,
Владно гримить над нами Голос його живий,
ЙОГО НЕ ПЕРЕШАКШТИ, І НЕ ПЕРЕЛІЦЮВАТИ, БО ВІН ОТАКІН, ЯК ПРАВДА, А ПРАВДА — ТАКА, ЯК ВІН.

«Висоти не боявся — в горах ходив єпо самому краю»
Н. К. Крупська.
Живемо, Спінимо, Червонієм нечасто,
Ним боронячи часом дріб'язкове «своє».
Розвесіла Земля в пожаданому щасті Солод чистого трукну
З джерел його п'є, Вшумовують зливи на щедрий планеті,
Сонце возом оранжевим Котить навістріч,
Ну, а він поміж нас — У неміннім кашкеті, Дорогий і ласкавий Володимир Ілліч,
А було ж — Ізбиткувались сибірські морози, Самота, німота, чужина та тюрма,
Висоти не боявся — Крізь недолю і грози Ному жєрела завше Надія сама,
І коли спатахнула земля пурпурово,
(І Колячак, і Денікін, і бунт на фортах!),
Висоти не боявся — непокорю слова Підлімав злидарів під нескорений стягі
Бешкетують вітри у блакитнім розмаї, Потаємним снаснбі тепліє душа,
Скільки раз він ходив По саміснїчкїм краді,
На рокований грані, На лезі ножа!
Забуваєм про це, Забуваємо часто,
На котурні зіп'явши дріб'язкове «своє»,
Розвесіла Земля в пожаданому щасті, Солод чистого трукну
З джерел його п'є, Прихильтесь до нього, к погоду й негоду,
Не вінки, а серця до відніжків кладіть,
ВИСОТИ НЕ БОЯВСЯ — МУДРИЙ РЕЧНИК НАРОДУ, НЕДАРМА Ж НА НАВВИЩІНІ ВЕРШИНІ СТОУТЬ!

«Важливе місце в ювілейному плані посідають перекази й оригінальні праці про різні етапи життя і діяльності вождя, Українською мовою виданням випустити у 1969 році перші два томи «Історії Леніна»
«Спогади про В. І. Леніна», а також окремі брошури зі спогадів Н. К. Крупської, Г. І. Петровського, Д. І. Ульянова, М. І. Ульянової, В. О. Карпінського,
Великий інтерес для читача становлять альбом-виставка «В. І. Ленін», а також вже вийшов у світ, пугівний по Київському філіалу Центрального музею В. І. Леніна та буклету «Музей В. І. Леніна, Київський філіал».
Всі ці видання надходять або ж надійдуть найближчим часом до кінгарець.

Важливе місце в ювілейному плані посідають перекази й оригінальні праці про різні етапи життя і діяльності вождя, Українською мовою виданням випустити у 1969 році перші два томи «Історії Леніна»
«Спогади про В. І. Леніна», а також окремі брошури зі спогадів Н. К. Крупської, Г. І. Петровського, Д. І. Ульянова, М. І. Ульянової, В. О. Карпінського,
Великий інтерес для читача становлять альбом-виставка «В. І. Ленін», а також вже вийшов у світ, пугівний по Київському філіалу Центрального музею В. І. Леніна та буклету «Музей В. І. Леніна, Київський філіал».
Всі ці видання надходять або ж надійдуть найближчим часом до кінгарець.

Важливе місце в ювілейному плані посідають перекази й оригінальні праці про різні етапи життя і діяльності вождя, Українською мовою виданням випустити у 1969 році перші два томи «Історії Леніна»
«Спогади про В. І. Леніна», а також окремі брошури зі спогадів Н. К. Крупської, Г. І. Петровського, Д. І. Ульянова, М. І. Ульянової, В. О. Карпінського,
Великий інтерес для читача становлять альбом-виставка «В. І. Ленін», а також вже вийшов у світ, пугівний по Київському філіалу Центрального музею В. І. Леніна та буклету «Музей В. І. Леніна, Київський філіал».
Всі ці видання надходять або ж надійдуть найближчим часом до кінгарець.

Важливе місце в ювілейному плані посідають перекази й оригінальні праці про різні етапи життя і діяльності вождя, Українською мовою виданням випустити у 1969 році перші два томи «Історії Леніна»
«Спогади про В. І. Леніна», а також окремі брошури зі спогадів Н. К. Крупської, Г. І. Петровського, Д. І. Ульянова, М. І. Ульянової, В. О. Карпінського,
Великий інтерес для читача становлять альбом-виставка «В. І. Ленін», а також вже вийшов у світ, пугівний по Київському філіалу Центрального музею В. І. Леніна та буклету «Музей В. І. Леніна, Київський філіал».
Всі ці видання надходять або ж надійдуть найближчим часом до кінгарець.

Важливе місце в ювілейному плані посідають перекази й оригінальні праці про різні етапи життя і діяльності вождя, Українською мовою виданням випустити у 1969 році перші два томи «Історії Леніна»
«Спогади про В. І. Леніна», а також окремі брошури зі спогадів Н. К. Крупської, Г. І. Петровського, Д. І. Ульянова, М. І. Ульянової, В. О. Карпінського,
Великий інтерес для читача становлять альбом-виставка «В. І. Ленін», а також вже вийшов у світ, пугівний по Київському філіалу Центрального музею В. І. Леніна та буклету «Музей В. І. Леніна, Київський філіал».
Всі ці видання надходять або ж надійдуть найближчим часом до кінгарець.

Важливе місце в ювілейному плані посідають перекази й оригінальні праці про різні етапи життя і діяльності вождя, Українською мовою виданням випустити у 1969 році перші два томи «Історії Леніна»
«Спогади про В. І. Леніна», а також окремі брошури зі спогадів Н. К. Крупської, Г. І. Петровського, Д. І. Ульянова, М. І. Ульянової, В. О. Карпінського,
Великий інтерес для читача становлять альбом-виставка «В. І. Ленін», а також вже вийшов у світ, пугівний по Київському філіалу Центрального музею В. І. Леніна та буклету «Музей В. І. Леніна, Київський філіал».
Всі ці видання надходять або ж надійдуть найближчим часом до кінгарець.

ЗГІДНО з рішенням ЦК КП України Інститут історії партії ЦК КП України і Політбюро України готують до випуску в світ українською мовою масовий тиражем Повне зібрання творів В. І. Леніна у 55 томах (5-е видання). До нього увійде всі лєнінська література спадщина, усі відомі праці, які вже були надруковані в попередніх виданнях, а також в окремих збірниках, протоколах з'їздів і конференцій, у періодичній пресі.
До 5-го видання Повного зібрання творів В. І. Леніна включено не тільки закінчені праці й виступи вождя, але й підготовчі матеріали до них (плани, тези, конспекти) та його листи, записи, телеграми, тощо. Всього друкуватиметься майже дев'ять тисяч лєнінських творів і документів, з них 1070 — вперше українською мовою. Багато матеріалів, котрі раніше друкувалися частково, в новому виданні з'являться повністю.
Так, наприклад, у 4, 5, 6, 10, 38 та в інших томах міститимуться нові матеріали, які характеризують діяльність Леніна по виробництву першої і другої програм партії, статуту, матеріали про будівництво соціалізму, висловлювання вождя про зовнішню політику держави, міжнародний робітничий

1070 —
ВПЕРШЕ
І комуністичний рух: «Важливе місце в ювілейному плані посідають перекази й оригінальні праці про різні етапи життя і діяльності вождя, Українською мовою виданням випустити у 1969 році перші два томи «Історії Леніна»
«Спогади про В. І. Леніна», а також окремі брошури зі спогадів Н. К. Крупської, Г. І. Петровського, Д. І. Ульянова, М. І. Ульянової, В. О. Карпінського,
Великий інтерес для читача становлять альбом-виставка «В. І. Ленін», а також вже вийшов у світ, пугівний по Київському філіалу Центрального музею В. І. Леніна та буклету «Музей В. І. Леніна, Київський філіал».
Всі ці видання надходять або ж надійдуть найближчим часом до кінгарець.

О. МАЗУРЦОВ,
директор обліково-торгу.

ЛЕДВЕ-

ЛЕДВЕ

Користуючись шаховою термінологією, скажемо, що для кіровоградської «Зірки» дебют у зустрічі між нею і футболістами северодонецького «Хіміка», яка проходила в Кіровограді 3 серпня, склалася дуже вдало. Ще не встигла секундна стрілка зробити повне коло після стартового свистка, як господарі поля відкривли рахунок. Сталося це так: гості розіграли м'яч з центра, зробили три-чотири передачі і втратили його. Закоханці м'яч на своїй половині поля, кіровоградці здобули швидко багатоголовоу комбінацію, яку завершив Віктор Ступак.

Початок справді багатобойний. Тим більше можна було розраховувати на великий успіх наших земляків, тому що вони після забитого гола грали переважно, винахідливо, а гості розгубилися, були пригломашені несподіванкою.

Так, майже протягом усього першого тайму ініціатива була у кіровоградців. Але надалі, як це часто буває, хвилювали неточними ударами по воротах.

Міттельшпіль, пройшов у рівній боротьбі. Спортсмени Северодонецька отримали, самі часті і гостро почали атакувати, загрожуючи воротам «Зірки». І ендшпіль був за гостями. Дедалі їх атакуюча міць зростала. Та зривавши рахунок їм заважало кілька обставин: по-перше, наші захисники, як завжди, грали непогано; по-друге, гості так само, як і кіровоградці, здебільшого били повз ціль, а по-третє, на висоті виявився воротар Іван Барамба. Він кілька раз рятував свою команду від гола.

Таким чином, намагання гравців «Хіміка» уникнути поразки не принесли їм бажаного результату. Здобувши два очки, «Зірка» закріпилася на другій сходинці турнірної таблиці.

Попереду в «Зірці» особливо відомі імена поєдинки. Після завершення прийматиме харківський «Металіст», після цього — чотири зустрічі на виїзді з львівськими «Карпатами» (11 серпня), тернопільським «Авангардом» (14), хмельницьким «Динамо» (18) і львівським армією (22 серпня). Поважимо нашим землякам провести ці ігри успішно.

Дублюючі склади «Зірки» і «Хіміка» зіграли напередодні з рахунком 2:1 на користь господарів поля.

Подаємо результати матчів між іншими командами підгрупи: «Кривбас» — «Металіст» — 0:0; «Таврія» — «Шахтар» — 0:0; «Буковина» — СКА (Одеса) — 1:0; «Карпати» — «Суднобудівник» — 1:0; «Локомотив» (Вінниця) — «Локомотив» (Херсон) — 1:1; «Дніпро» — «Металург» — 3:0; «Авангард» — СКА (Львів) — 2:0; СКА (Київ) — «Авангард» — 4:0; «Десна» — «Динамо» — 0:0; «Будівельник» — «Азовець» — 3:1.

На сьогодні турнірна таблиця має такий вигляд:

Table with 4 columns: Team Name, Points, Goals For, Goals Against. Lists teams like Дніпро, Зірка, СКА (К), Автомобіліст, Локомотив (Х), Металіст, Металург, Карпати, Таврія, Суднобудівник, Буковина, Хімік, СКА (О), Будівельник, Кривбас, Локомотив (В), Десна, Авангард, Азовець, СКА (Л), Динамо, Шахтар.

Театр «Дзвіночок». (Львів). 10.45 — Г. Успенський — «Зв'язі Розтерзаної вулиці». Телеспектакль. (Частина перша). (М). 12.15 — Для школярів. «Росвітлик» (Донецьк). 12.45 — Телевізійні вісті. (К). 12.55 — Фільм-концерт «Балега фантазія». (К). 16.45 — Новини. (М). 17.00 — Для дітей. Телефільм «Веселий ріжок». (К). 17.20 — «Головна вулиця». (Ужгород). 18.00 — Літня спартакіада дружин армій. (К). 19.00 — Програма «Час». (М). 19.30 — Програма кольорового телебачення. (М). 21.15 — Актуальний екран. 21.35 — Телефільм «Доктор Солт від'їжджає».

Давно спить донька. А вона, Антоніна, марно намагається ні про що не думати, забути про все і заснути. Сон не йде. Перед очима стоїть подруги по роботі, завідувач фермою Володимир Петрович Снопко, Марія Денисюк, Ганна Залізняка...

— Негоже так, Тоню. Ти у всіх на виду. Орден Леніна у нас не кожному дають. Професори, академіки і ті не завжди його одержують.

Що вона могла їм відповісти? Слухала справедливі докори, тільки блідло обличчя. Це так-то просто бути у всіх на виду. Розгорнеш газету — стаття або фотографія. Розхвалюють, яка ти працювита, та як у тебе корови закохані — самі до дійниці біжать. А на фотознімку, зробленому під час районної наради передовиків, знову ти. У святковому одязі з орденком на грудях. І підпис: «Краща доярка району, колгоспниця артілі імені Горького комсомолка Антоніна Бондар».

Постійні зльоти, наради, обмін досвідом, поїздки. А тут ще сімейні ускладнення. Надійшли батько не зумів зберегти сім'ю, подался десь у пошуках «довгого» карбованця, одружився там вдруге.

Все це позначилось на роботі. Коли підбивали підсумки, то виявилось, що за рік Антоніна ледве-ледве одержала від кожної корови по 3000 кілограмів молока. Для району показник непоганий, та все ж для неї, Антоніни Бондар, він не підходить, бо є в області доярки, які вже переступили чотиритисячний рубіж.

Ось чому не спалося Антоніні. Поставали перед очима знайомі обличчя, газетні

шпальти, докірливі очі сестри. Вона також працювала на фермі і не менше Тоні переживала невдачу.

Змарніла, засмучена, прийшла ранком на ферму. Дівчата вже гримотали ділянками, перегукувалися, розганяючи вранішню сонливість. Підійшла до своєї групи корів. Подумалося: «Чи не доведеться нам розлучитися? Я краще в ланку буряководів...» Навіть не чула, замислена, як підій-

Тоня — Антоніна

шов завфермою. Поклав на плече руку.

— Знаю про що думаєш, дочко...

Зумів Володимир Петрович прокласти вірну стежку до серця Антоніни.

— Ти, дочко, не думай, що подруги тобі злого хочуть. Придивися до них, розміркую над їхніми та своїми вчинками. А вдома?.. Що ж, світ кліном не зійшовся...

І від того батьківського «дочко», і від геллої руки на плечі посвітліло в очах у Антоніни. Згадалося, як по черзі доглядали дівчата її корів, коли вона була на виставі в Москві, коли їздила з делегацією працівників сільського господарства в Болгарію.

Наче це було вчора. Згадалося, як захоплено світлились очі подруг, коли розповідала їм про закордонних друзів.

— Ні-ні, Володимире Петровичу, я навіть не думаю... — І, почервонівши, закінчила, — я розумію, вас, Володимире Петровичу. І дякую вам...

— Між іншим, бачив я вчора Андрія Петровича. Поговорили з ним. Чому б тобі не подати заяву до партії? І я, і він дамо рекомендацію.

Ог і новина: Андрій Петрович Богачук, підполковник запасу, найповажніша людина на селі, дає рекомендацію в партію. Значить, вірять в неї люди, то яке ж вона має право не вірити в свої сили?

Кандидатський стаж Антоніна Бондар підкріпила значними виробничими досягненнями. Знову було чути на фермі її дзвінкий сміх, а її прізвище знову відкривало список передових дояроч.

Життя налагодилось. Закінчила восьмирічку, бо не до навчання було в дитинстві: п'ятнадцятирічною дівчиною пішла працювати, щоб допомогти осиротілій після війни сім'ї. Шоразу Тоню обирають депутатом сільської та районної Рад, членом райкому комсомолу.

Я зустрілася з Антоніною Бондар у неї вдома, в чепурному будиночку на околиці Великих Троянів. Господина запросила до світлиці, чистої і прохолодної. В розмові жваво брали участь завідувач місцевим клубом комсомолець Віктор Колієвський та працівник Ульяновського райкому комсомолу Петро Шарандак.

Петро подікався:

— Тоню, а от які причини вашого успіху? Адже корови на фермі у всіх дояроч однакові, корми однакові, є чимало дояроч, які працюють в тваринництві удвічі більше вас.

Антоніна ледь помітно усміхнулася.

— Мені важко відповісти. На мою думку, найголовніша причина успіху — ставлення до праці.

В. ГРЕБЕНЮК

с. Великі Трояни Ульяновського району.

Місце зустрічі—Рига

Столиця Латвії, незалежля кореспондент ТАРС, 3 серпня зустріла посланців молоді Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Вони прибули на IV міжнародні літні студентські курси. Тема курсів — «В. І. Ленін, наука, освіта і суспільний прогрес».

Міжнародні студентські курси в нашій країні стали вже доброю традицією. Перші такі курси відбулись майже десять років тому в Гурзуфі. Потім студенти з багатьох країн збирались у Києві, Ленінграді. Нині ці курси проводяться в Ризі — найбільшому студентському центрі Прибалтики.

Відкриття курсів відбулося у Латвійському державному університеті. Першу доповідь «В. І. Ленін — великий революціонер, теоретик, лідер» зробив заступник директора Інституту марксистсько-ленінської іри ЦК КПРС А. А. Солов'єв. Потім присутні у великою увагою прослухали виступи асистента кафедр планувальних Вишого економічного інституту імені Карла Маркса в Софії Кристи Ойрора і представника студентства Непалу Чангара Дев Джоні.

Увечері в Латвійській художній академії відбулася зустріч учасників міжнародного форуму з студентами Риги.

ПРОМІННЯ НА ПОЖИТОК

Коли ми після роботи повертаємося додому в село, то воно зустрічає нас гирляндами свіжих плодів. Отже, прийшли живна і до колгоспного саду. Завтра запашні дарунки природи заповнять цехи нашого заводу, дівачого заводу, як жаргома тут кажуть. І дійсно, у нас працює багато діточат. Та ще й як працюють! Комсомолки Люба Мартиненко, Тоня Поваляй, Люд Безпалько постійно перевиконують планові завдання. Соковий цех, в якому четвертий сезон трудиться Катя Вихрист (фото вгорі), вже виконав два річніх плани по виробництву вишневого соку.

Продукція нашого заводу відома й за рубежом, зокрема в Німецькій Демократичній Республіці. Вимоги до неї високі. Ретельно оглядає кожну банку старший майстер Валя Прибіткова (фото внизу). Після закінчення Мічуринського технологічного технікуму вона приїхала до нас. Зміна, якою керує Валя, планові завдання виконує на 120—130 процентів.

Коли ви візьмете в руки банку запашного соку і прочитаєте на етикетці «Цибульський плодощовочний консервно-сушальний завод», то знайте, що ці етикетки наклеїли Галею Осадною і Любою Василенко. А якщо вам прийдесть до смаку наша продукція, добрим словом згадайте лаборанток Любу Ситник, Ніну Шаповал та Надю Стенько, згадайте всіх наших діточат з консервального, які сьогодні працюють для того, щоб зберегти вам на зиму сонячне проміння.

Н. ГУДЗЬ,

секретар комітету комсомолу Цибульського консервно-сушального заводу.

Фото В. СЛАВИКОВСЬКОГО Олександрівський район.

Студентські мільйони

Я ще не бачив їх в обличчя, не знав навіть прізвищ. І все ж відчував якусь симпатію до цих хлопців, бо про них мені з теплою розповідали в артілі «Дружба» Компаніївського району, показуючи нове приміщення десятирічки, яку ті спорудили минулого літа, згадуючи їх пісні і танці.

Коли зайшла мова про студентський будівельний загін з секретарем Компаніївського райкому комсомолу А. І. Коротченком, він теж підтвердив:

— Хороші хлопці. Це вже другий рік працюють у нашому районі.

Потім запропонував зайти до них у загін в село Полтавку, де цього року споруджують пташники у спеціалізованому господарстві.

Якихось десятків хвилин — і Полтавка розпростерла перед нами довгі прями вулиці. На центральній, поряд з двоповерховим будинком, на щоглі — прапор. Це і є табір будівельного загону львівських студентів «Говерла-69». Тут затишша: всі на роботі. Лише квапляться Марія Павлик, Ольга Бідак і Тамара Чуйківа, готуючи обід. Адже їм до вечора треба встигнути ще й святковий пиріг спекти, бо сьогодні не зовсім звичайний день. Сьогодні — Любомиру Мудрику сповнюється двадцять три, а вихованцю їхнього загону дев'ятикласнику Миколі Череповському — сімнадцять.

А за селом відзвонюють кельми. Василь Мандра, Борис Торгонський, Любомир Мудрик, студенти Українського поліграфічного інституту імені Федорова, як і їх друзі, зводять стіни пташника під керівництвом майстра, студента політехнічного інституту Леоніда Литвинчука. Робота спориться. Ще тиждень-два — і стіни будуть готові.

Вечорами будівельники стають артистами. І тоді линуть над Полтавкою пісні, тоді молоді хлібороби еплодують і сміються, слухаючи гуморески, які вдало читає студент Богдан Жушма.

Коли згодом я зустрівся з начальником обласного штабу студентських будівельних загонів Мироном Гладуном, він розповів, що студентські загони всюди основну роботу по будівництву поєднують з культурно-виховною. Так, у Турії Новомиргородського району, загін Львівського державного університету, який споруджує Будинок культури, дав великий концерт, присвячений 25-річчю звільнення Львова від німецько-фашистських загарбників. Загін, що працює в Компаніївському районі, дав уже чотири концерти.

Студенти споруджують в основному школи, клуби. Працює 735 чоловік. Вони мають виконати будівельних робіт на мільйонів двісті тисяч карбованців.

В. ЦВЯХ.

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

ВІВТОРОК, 5 серпня. Перша програма. 10.00 — Новини. (М). 10.15 — Для школярів. «Зелена ракета». (Алма-Ата). 10.45 — «Комуніст з Уралмашу». Теленарис. (М). 11.15 — Для дітей. «Ведмежа Вінні-Пух». (К). 12.15 — Телевізійні вісті. (К). 12.25 — Кіножурнал та художній фільм «Ще раз про коханню». (Кіровоград). 17.00 — Друга літня спартакіада дружин армій. Вільно боротьба. (М). 18.00 — Телевізійні вісті. (К). 18.20 — Мультифільм «Як стати великим». (К). 18.30 — Культура мови. (К). 19.00 — «Джерело натхнення». Образ В. І. Леніна в творах одеських художників. (Одеса). 19.30 — «Оперні співаки в кіно». (К). 20.30 — Інформаційна програма «Час». (М). 21.15 — «Майстри екрана». «Софі Лорен». (М). 22.45 — «На марші Спартакіада профспілок». (М). 23.15 — Новини. (М).

СЕРЕДА, 6 серпня. 10.00 — Новини. (М). 10.15 — Для дітей. «Театр «Дзвіночок». (Львів). 10.45 — Г. Успенський. «Зв'язі Розтерзаної вулиці». Телеспектакль. Частина перша. (М). 12.15 — «Росвітлик». (Донецьк). 12.45 — Телевізійні вісті. (К). 12.55 — Наші оголошення. (Кіровоград). 13.00 — Кіножурнал та художній фільм «Запах мигдалю». (Кіровоград). 16.45 — Новини. (М). 17.00 — Для дітей. «Веселий ріжок». Телефільм. (К). 17.20 — Головна вулиця. (Ужгород). 18.00 — Друга спартакіада дружин армій. Легка атлетика. (М). 19.00 — Інформаційна програма «Час». (М). 19.30 — Програма кольорового телебачення. Міжнародна товаришка зустріч з футболу СРСР — Швеція. (М). В перерві — передача «Літо хліборобське». (К). 21.15 — «Кавалер золотої зірки». Кінонарис. (Харків). 21.25 — Кіножурнал

ПОКАЗУЄ МІКОЛАЇВ

ВІВТОРОК, 5 серпня. 10.00 — Новини. (М). 10.15 — Для школярів. «Зелена ракета». (Алма-Ата). 10.45 — «Комуніст з Уралмашу». (М). 11.15 — Для дітей. «Ведмежа Вінні-Пух». (К). 12.15 — Телевізійні вісті. (К). 12.25 — Художній фільм «За чотири кроки від безконечності». (К). 17.00 — Художній фільм «Твій сучасник». І серія. 18.00 — Телевізійні вісті. (К). 18.20 — Мультифільм «Як стати великим». (К). 18.30 — «Джерело натхнення». «Образ В. І. Леніна в творах одеських художників». (Одеса). 19.30 — Фільм-концерт. 20.30 — Програма «Час». (М). 21.15 — «Майстри екрана». «На марші — Спартакіада профспілок». (М). 23.15 — Новини. (М).

СЕРЕДА, 6 серпня. 10.00 — Новини. (М). 10.15 — Для дітей.

та художній фільм «Запах мигдалю». (Кіровоград). ПОКАЗУЄ МІКОЛАЇВ ВІВТОРОК, 5 серпня. 10.00 — Новини. (М). 10.15 — Для школярів. «Зелена ракета». (Алма-Ата). 10.45 — «Комуніст з Уралмашу». (М). 11.15 — Для дітей. «Ведмежа Вінні-Пух». (К). 12.15 — Телевізійні вісті. (К). 12.25 — Художній фільм «За чотири кроки від безконечності». (К). 17.00 — Художній фільм «Твій сучасник». І серія. 18.00 — Телевізійні вісті. (К). 18.20 — Мультифільм «Як стати великим». (К). 18.30 — «Джерело натхнення». «Образ В. І. Леніна в творах одеських художників». (Одеса). 19.30 — Фільм-концерт. 20.30 — Програма «Час». (М). 21.15 — «Майстри екрана». «На марші — Спартакіада профспілок». (М). 23.15 — Новини. (М).

У кожного супутника Землі, створеного для виконання певних завдань, свій неповторний шлях. Перші супутники, призначені для дослідження ближнього космосу, вчені паравалили на схід, і це не випадково. На кожен кілограм ваги супутника, виведеного на орбіту висотою 200 кілометрів, стартова вага ракети-носія повинна долати 30 — 50 кілограмів. А це означає, що для супутника вагою в одну тону стартова вага ракети-носія повинна бути 50 тонн. Енер-

тання Землі дорівнює близько 450 метрів за секунду. Значить, якщо запускати супутник з екватора в напрямку на схід, треба надати йому швидкість близько до 7,4 кілометра на секунду, а решту — 0,5 кілометра на секунду — дає Земля, обертаючи стартовий майданчик, ракету і супутник.

Така орбіта називається екваторіальною, а огляд земної поверхні в цьому випадку обмежений областими, розташованими вздовж екватора. Для метеорологічних супутників вона не вигідна, тому такі супутники виводять на орбіти, що проходять над полюсами Землі, і їх площина перебігає площину екватора орбіти супутника залишається нерухомою в просторі, а Земля, обертаючись, відкриває для огляду з супутника все нові й нові ділянки. За 12 годин з супутника можна оглянути всю земну кулю. Хоча економія палива при виведенні такого супутника немає, бо не використовується обертання Землі, цей недолік компенсується повним оглядом земної поверхні.

Орбіти супутників, що відрізняються від полярної та екваторіальної, нахилені під різними кутами до екватора. В цьому випадку швидкість обертання Землі частково використовується.

Супутник, виведений на висоту 200 кілометрів зі швидкістю 7,9 кілометра на секунду, буде рухатися по коловій орбіті, в центрі якої знаходиться Земля. А якщо збільшити швидкість руху супутника? При швидкості, більшій 7,9 кілометра на секунду, відцентрова сила буде більша сили тяжіння. Тому супутник почне віддалятися від Землі, але, піднімаючись проти дії сили тяжіння, він губить свою

енергію, а значить, і швидкість. Подібно камню, підкинутому вгору, що губить свою швидкість в протидіючій з своїм тяжінням і кінець кінцем падає, супутник, почавши віддалятися від Землі, повністю витратить свою надлишкову енергію, знову повертається в попереднє положення, наблизившись до Землі. Рух супутника буде проходити вже по еліптичній орбіті. Чим більше швидкість у початковій точці відрізняється від першої космічної, тим витягнутішим буде еліпс, по якому рухатиметься супутник.

Із збільшенням відстані від Землі сила тяжіння зменшується, тому швидкість обертання супутника навколо Землі повинна бути меншою, щоб відцентрова сила урівноважилася з силою земного тяжіння. Виникає «парадокс супутника», який полягає в тому, що супутник, відчувачи гальмування в верхніх шарах атмосфери, починає рухатися швидше. Цей парадокс пояснюється тим, що при гальмуванні спочатку супутник, уловлюючи рух, наближається до Землі, тобто падає. Потенціальна енергія або енергія стану переходить в енергію руху і, значить, швидкість наростає. Висота орбіти понижується — швидкість руху супутника росте. Але це продовжується до того часу, поки приблизно на висоті близько 150 кілометрів, де опір повітря різко збільшується, супутник втрачає швидкість і входить у шари атмосфери. В залежності від конструкції він або здійснює спуск, або згоряє, як метеор.

На висоті порядку 35 тисяч кілометрів швидкість, що необхідна для колової орбіти супутника, стає такою, що один оберт навколо Землі триває 24 години.

Якщо такий супутник запущений над екватором і рухатиметься з заходом на схід, то кутові швидкості руху Землі і супутника будуть рівні. Супутник ніби повисне над одним і тим же районом Землі. Використовуючи такий супутник в цілях зв'язку, можна обслуговувати радіозв'язком і телебаченням майже половину земної кулі. Такі супутники називаються стаціонарними або такими, що знаходяться на стаціонарній орбіті.

Супутник, який виводиться на 24-годинну орбіту, але не над екватором, буде рухатися під кутом до нього. Видимий рух супутника буде коливальним до півночі і півдня від екватора. Орбіта такого супутника називається синхронною, або одночасною, тобто вказує, що він обертається одночасно з Землею, не здійснюючи коливань біля екватора.

Запуск супутників зв'язку на стаціонарній орбіті вигідний для тих держав, які лежать в районах, що прилягають до екватора. Країни, які знаходяться в помірному поясі і пролягають за полярне коло, повинні використовувати декілька орбіт супутників. Прикладом може служити радянський супутник «Молнія-1». Цей супутник рухатиметься по орбіті, що має нахил 65 градусів до екватора, і це дозволяє йому знаходитися над територією Радянського Союзу довгий час. Для продовження сеансів зв'язку по всій країні супутник запускається на дуже витягнуту еліптичну орбіту з апогеєм 40 тисяч кілометрів.

Враховуючи призначення супутника і його спеціалізацію, йому і обирають відповідну орбіту.

Іван ЄВГЕНЬЄВ,
науковий коментатор АНН.

Орбіти космічних кораблів

гія згорання палива витрачається на шідом супутника і на розгін його до першої космічної швидкості — 7,9 кілометра на секунду. При запуску супутника на схід можна добути економію палива, бо розганяти супутник можна до швидкості меншої, ніж перша космічна. Швидкість, якої не вистачає, подарує нам Земля: обертання нашої планети здійснюється із заходу на схід. Для екватора, довжина якого 40 тисяч кілометрів, лінійна швидкість обер-

ДЛЯ ДОПИТЛИВИХ

ДЕСЯТЬ річкових стоків однієї із най-більших у світі річок Колорадо... З такою швидкістю збільшується людина темпи споживання прісної води щороку. В той же час рівень підземних вод неухильно зникається. Це зрозуміло: їх весь час вичаплюють, пічого не повертаючи натомість. Основну масу води забирає промисловість, яка «п'є» з одного крапа з людьми контовну чисту хлоровану воду. Однак багато підприємств пічком виланувала б звичайна річкова вода. Тому спеціалісти намагаються раціональніше використовувати прісну воду, вимагаючи суворої охорони водних ресурсів.
Харківський сільськогосподарський інститут імені В. Докучаєва запропонував

БІОЛОГІЧНІ ФІЛЬТРИ

оригінальну комплексну схему, рекомендовану для використання на всій території СРСР. Її розробкою і введенням займаються керівник проблемної лабораторії Костянтин Співаков і професор Харківського державного університету імені Горького Олександр Давидов.

Для очищення стічних вод вчені використовують грунт. Профілюючи ґрунт, очистку на підприємствах і міській стації, вода випускається на поля. Шкідливі органічні речовини, що містяться в воді, будуть руйнуватися корисними мікроорганізмами, яких в одному гектарі орної землі міститься від 3 до 8 тонн.

Цікавим компонентом схеми є фітопланктон, куди входить хлорела. Сонячні промені прогрівають ставки до дна, створюючи ідеальні умови для розмноження водоростей. Зелена маса забирає пуглекислоту з повітря, створюючи пуглекислоту, який їде на живлення, і кисень, що очищає всю водойму. Кисень виступає в ролі санітаря, збиваючи шкідливі бактерії.

Але вчені помітили, що чим більше вода стикається з повітрям, тим швидше вона очищується, народилася ідея створити біологічні ставки з штучною аерацією. На плаваючому понтоні встановили електротурбину з пропелером, який інтенсивно перемішує воду, рухаючись по дзеркалу ставка.

В. САФРОНОВ,
інженер. (АНН).

В житлово-експлуатаційній конторі №16 по Ново-Башилівській вулиці Москви обладнаний експериментальний об'єднаний диспетчерський пункт. Встановлена тут апаратура дозволяє вести спостереження за комплексом інженерних споруд в десяти будинках.

Звідси диспетчер може контролювати роботу теплових (бойлерних) пунктів, водопідкачуючих установок, слідкувати за рухом ліфтів, вмикати і вимикати освітлення в під'їздах, на сходах і інших місцях загального користування. Сигнали на пульті сповіщають диспетчера про наяву газу чи диму в підвальних приміщеннях. Диспетчерський пункт обладнаний двостороннім гучномовним зв'язком з під'їздами будинків, що дає можливість приймати заявки від жителів про присилку слюсарів і електриків-

терів. По цьому зв'язку диспетчер може видавати розпорядження дворникам, прибиральникам, ремонтним робітникам. Надалі передбачається розширити об'єм інформації, яку буде повідомляти диспетчеру автоматика, що дозволить йому слідкувати за роботою багатьох інженерних устаткування в будинках.
Апаратура диспетчерської системи і установка її розроблена співробітниками лабораторії автоматизації Центрального науково-дослідного експериментально-проектного інституту інженерного обладнання міст і будов.

На знімку: чергова Е. К. СТЕПАНОВА біля диспетчерського пульту.
Фото В. ШИДЛОВСЬКОГО.
(АНН).

? А ЗНАЄТЕ ?

● Що найстрашнішим ворогом для акул є маленька рибка, яка має білу роту гостру голку. Рибка, яку акула проковтне, врізається в стінку шлунка хижака, просвердлює в тілі дірку і виходить на волю, а акула гине.

● Що в Індії у травні випадає град з розміром окремих градин 13 сантиметрів, а важилі вони близько кілограма.

● Що більш як сто років жителі американського міста Уайнсберга (штат Огайо) збираються щороку вранці 29 липня на площі, щоб зустріти дощ. Як показує статистика, за сто років природа лише 10 раз обманула жителів.

● Що у морській воді нашої планети є десять мільярдів тонн золота, а срібла в 500 раз більше. Але видобуток їх коштів в два рази дорожче, ніж на землі. Німцям, які добували золото з води, обходився один грам золота в два грами неважного.

● Що Сонце кожної доби «худне» на 360 мільярдів тонн, а запасів його водню вистачить ще на десятки мільярдів років.

● Що Земля кожного року одержує від Сонця стільки енергії, скільки можуть дати 30 мільйонів електростанцій рівних за потужністю Волзькій ГЕС імені ХХІІ з'їзду КПРС.

(РАТАУ).

ЛЮДИНА І РОБОТ

На людину, що слідкує за роботою великої системи управління, з'являється злива численних повідомлень. Безмовні автомати своїми табло, що блимають і світаються, розповідають оператору про місцезнаходження літака або ракети, стан лінійного виробництва або доменного процесу. Ці повідомлення передаються мовою цифр, букв або інших знаків. Їх треба встигнути прийняти, правильно усвідомити і видати готове рішення. Перш ніж внести зміни в реальну обстановку, оператор повинен запам'ятати представлену йому закодовану інформацію, і для нього велике значення має пам'ять, її особливості і структура.

В основі досліджень психологів Харківського державного університету, якими довгий час керував професор Петро Зінченко, дежить зв'язок пам'яті і діяльності. Значення запропонував розширити обсяг пам'яті, під яким мають на увазі число одиниць, які людина може повторити після одного пред'явлення, застосувавши його не тільки для короткочасної, але й довготривалої пам'яті. Відомо, що два види пам'яті мають свої особливості. Припускають, що короткочасна пам'ять відображає лише зовнішній бік речей, в той час як довготривала відображає їх сутність. Враховуючи недоліки і позитивні якості того або іншого виду пам'яті, можна

використовувати їх при важливих операціях. За допомогою короткочасної пам'яті, наприклад, людина може «пропустити» більшу кількість інформації, але зате прийняти менше число символів. Чотирири — п'ять знаків оператор запам'ятає легко і передасть безпомилково. Якщо ж на «схід» подати більше число символів, він почне помилятися. Щоб цього не трапилось, їх доведеться повторити ще і ще раз. При цьому швидкість передачі, як показали дослідження залежить від довжини ряду знаків і від того, як закодована інформація.

Краще всього людина запам'ятовує десяткові цифри. Можна так патронувати оператора, що він буде легко відтворювати довгий список символів. Швидко передачі, в короткій послідовності вони зразу ж допоможуть йому створити особисту уяву про стан керування об'єктом. При цьому кожний символ, пред'явлений оператору, повинен нести якомога більше інформації.

Ми вивчаємо структуру процесу запам'ятовування, говорять старший науковий співробітник, кандидат психологічних наук Петро Невельський. — Одержані результати важливі не тільки для підвищення продуктивності праці людини зайнятої в системі управління, але й для конструювання запам'ятовую-

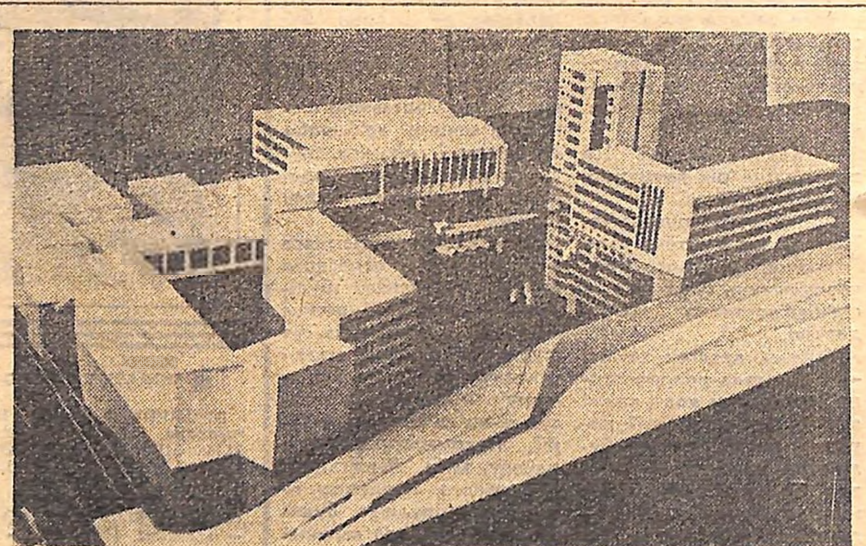
чих обладнань обчислювальних машин.

Людина запам'ятовує повільніше від машини, але зате обсяг пам'яті у неї більший. Її пам'ять економішша від машинної, а по використувуваний потужності — ком-пактніша. Якщо побудувати машину з такою ж ємністю пам'яті, як і в людини, то вона займе велике приміщення, використовуючи потужність великої електростанції. «Потужність» же людського мозку не перевищує одного вата. Конструкторів обчислювальних машин цікавить також спосіб відтворення людиною одержаної інформації.

Людина запам'ятовує повільно. Щоб вичити таблицю множення, вона витратить більше місяця, в той час як машина за декілька секунд запам'ятовує довшу таблицю логарифмів. Але природа подарувала їй повільне запам'ятовування невипадково. Логічне, систематичне запам'ятовування дозволяє швидко витягти з пам'яті потрібні довідки, в той час як машина в пошуках потрібного варіанта буде перебирати по порядку все, що в неї є. Людський, або як його називають евристичний спосіб відтворення, тісно пов'язаний зі способом запам'ятовування.

Обчислювальним машинам майбутнього, як вважають конструктори, доведеться до-статньо уповільнити запам'ятовування для того, щоб цей процес нагадував той, який відбувається у голові людини.

(АНН).

Незабаром у Львові буде збудований великий спортивний комплекс. В ньому розмістяться два закритих тепличних корти з трибунами, які вмістять дві тисячі глядачів. По сусідству з кортами будуватимуть дев'ятиповерховий готель.

Крім того, накреслено проекти реконструкції старого спортивного манежу і плаваючого басейну. У великому адміністративному корпусі розмістяться роздягальні для 800 спортсменів, душені кімнати, приміщення для суддів. Всі споруди спортивного корпусу будуть з'єднані підземними переходами.

Автор проекту львівський архітектор М. Канельський.
На знімку: макет нового спортивного комплексу у Львові.
Фото Л. КУДРИНА, АНН.

Наша адреса і телефони

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36
Телефони: відповідального секретаря — 2-45-35,
відділу військово-патриотичного виховання і спор-
ту — 2-45-35, решти відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОП КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ. г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління по пресі м. Кіровоград, вул. Глілки, 2.

Т. в. о. редактора Ю. МОТОРНИЙ.